

Тема: Образа та пробачення

Авторка: Настя Музиченко

Вікова категорія: 14+

1. Проблеми для обговорення

Проблема	Відображення в текстах			Проблемні запитання
	Текст 1 <i>Пробач, якщо можеш</i>	Текст 2 <i>Час ображатися і час пробачати</i>	Текст 3 <i>Потрібен час. І жодного тиску.</i>	
Насильницьке та ненасильницьке спілкування	+	+	+	<ol style="list-style-type: none">1. Як оповідач першого тексту описує маму? Як мама реагує на сварку?2. Як оповідач першого тексту реагує на сварку батьків? Як йому в цьому допомагають навушники? Чому, зрештою, він вирішує підслуховувати?3. Яких дій чекає від мами донька в другому тексті? Як натомість поводить себе мама?4. Чи варто доньці пояснити матері свої почуття?5. Яку компенсацію можна запропонувати людині, яку образили?6. Чи може бути вибачення формою знецінення (тобто чергової образи)?
Трансформація конфлікту	+	+	+	<ol style="list-style-type: none">1. Що означає вислів «тригерне слово»?2. Що означає вислів «останнє китайське попередження»?3. Коли й чому оповідач першого тексту відчув себе щасливим?4. Як мама намагається втішити доньку? Чого натомість чекає донька?5. Чому донька демонстративно відвертається, коли мама говорить із нею? Що робить після цього мама?6. Які кроки варто зробити, щоб щиро перепросити?7. Чим небезпечна затаєна образа?

Проблема	Відображення в текстах			Проблемні запитання
	Текст 1 <i>Пробач, якщо можеш</i>	Текст 2 <i>Час образитися і час пробачити</i>	Текст 3 <i>Потрібен час. І жодного тиску.</i>	
Родинні стосунки	+	+	+	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чому оповідач першого тексту боїться розлучення батьків? 2. Чи може бути розлучення єдиним вирішенням ситуації? 3. Чому важливо давати шанс своїм рідним? 4. Чому оповідачка другого тексту називає маму скороченими словами «Ма», «мам»? Як натомість називає доньку мама? Про яке ставлення одне до одного це свідчить? 5. Як ви розумієте слова: «Кожен другий шанс розпочинається з першого кроку?»
Провина та пробачення	+	+	+	<ol style="list-style-type: none"> 1. Хто кому пробачив у конфлікті в першому тексті? Заради чого чи кого це було зроблено? 2. Як поводить після конфлікту тато? Чому? 3. Чому донька не може пробачити мамі? 4. Чи зможе дівчинка пробачити своїй мамі, якщо та не змінить свою модель поведінки? Як це надалі ускладнить стосунки між ними? 5. Чому варто давати людині час на вибачення? 6. Чи завжди людина може пробачити? 7. Кого ми називаємо злопам'ятним (лихопомним)? Чи має людина право такою бути?
Підтримка рідних	+	+	+	<ol style="list-style-type: none"> 1. Як оповідач першого тексту збирається втішати маму? 2. Чому в другому тексті слово «підтримка» вжито в лапках? Чому така підтримка ображала дівчинку?
Цінність дружби	+	+		<ol style="list-style-type: none"> 1. Як оповідач втратив найкращого друга — Владьку? 2. Наскільки цінує оповідачка другого тексту свою дружбу з Мариною?

Проблема	Відображення в текстах			Проблемні запитання
	Текст 1 <i>Пробач, якщо можеш</i>	Текст 2 <i>Час ображатися і час пробачати</i>	Текст 3 <i>Потрібен час. І жодного тиску.</i>	
Право на помилку	+	+	+	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чому важливо робити висновки з певних вчинків? 2. Прокоментуйте продовження відомого виразу: «Людині властиво помилятися, але немудро наполягати на своїй помилці».
Егоїзм	+	+	+	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чому важливо дорослим розв'язувати свої проблеми без присутності дітей? 2. Чи намагалася мама зрозуміти свою доньку? 3. Чи вибачення може бути наслідком егоїстичної поведінки?
Відповідальність	+	+	+	<ol style="list-style-type: none"> 1. Як оповідачка другого тексту описує стосунки батьків з учителями? Чого в цьому випадку вона чекає від власної мами? А що готова зробити дівчинка? 2. Чому важливо усвідомлювати власну провину та бути готовим нести відповідальність за свої дії? 3. Чи знаєте ви приклади, коли держава брала на себе відповідальність за скоєні злочини?

2. Можливості для міжпредметної інтеграції

Проблематика	Текст 1 <i>Пробач, якщо можеш</i>	Текст 2 <i>Час ображатися і час пробачати</i>	Текст 3 <i>Потрібен час. І жодного тиску.</i>
Мова	+	+	+
Література	+	+	+
Етика	+	+	+
Психологія	+	+	+

3. Стилiстичнi особливостi в художнiх текстах

Стилiстичнi особливостi	Текст 1 <i>Пробач, якщо можеш</i>	Текст 2 <i>Час ображатися i час пробачати</i>	Текст 3 <i>Потрiбен час. I жодного тиску.</i>
Емоцiйно забарвленi дiєслова	притисся, дожилися, вчворив, заледве тримається	зцiпивши, влiпила, вибухаю	перебiситься
Синонiми	розходяться, розлучаються; вчворити, накоїти, вчинити; задум, план	пiдтримка, вiра; телефонують, домовляються; не натягнутi, справедливi	просити вибачення, перепрошувати; чуйнiсть, уважнiсть; механiчно, нещиро
Розмовна лексика	триндець, видихнути, вчворив, iсторик, колишнiй, типу, фух	Ма, мам, влiпила вiсiмку, поставили десятку, прездача, для своїx, проходимо, натягнутi, агов	перебiситься, вiдпустити ситуацiю
Неологiзми	тригерний		
Фразеологiзми	китайське попередження скласти компанiю	зцiпити зуби, ковтати сльози, бути на першому мiсцi, на моєму боцi	чарiвна паличка, скинути тягар провини
Англiцизми	анрiал, левел	Ок	скiл, ок
Епiтети	мама крихка, колючi слова, очi прозорi вiд слiз	тягуча смола	слухний момент, болючий досвiд,
Риторичнi фiгури	А як же кохання? Бо якщо кохаєш, то все пробачаєш, хiба нi?	Хiба ти заради оцiнок вчишся? Невже так важко повiрити, що теж зможу зробити гарно проєкт i варта тiєї десятки? Агов, мам, може, пора вже навчитися вiрити у свою дитину?	
Порiвняння	Вона нiби скляна ваза.	Образа тягучою смолою накриває.	
Антитеза		Буває, але не має бути! Хочеться кричати, натомiсть мовчки ковтаю сльози.	
Повтор		Може, мам, може; Вона нiколи не вiрить у мене! Нiколи!	

4. У світі мистецтва

- 4.1. Рембрандт «Повернення блудного сина» 1663–1669
<https://www.wikiart.org/uk/rembrandt/povernennya-bludnogo-sina-1669>

- 4.2. Фреска «Гріхопадіння та вигнання з Раю»
Мікеланджело Буоннаторі в Сікстинській капеллі (Ватикан)
<https://jyvopys.com/grixopadinnya-i-vignannya-z-rayu-mikelandzhelo-buonarroti/>

4.5. Додаткові ресурси для опрацювання:

1. Фільм: «Пригоди Піноккіо»,
режисер Маттео Гарроне,
2019 рік

2. Книга «Здолай булінг разом із героями казок»,
авторка Елеонора Форнасарі,
видавництво «Видавництво Старого Лева»,
2021 — 72 с.

5. Тематика творчих робіт

Текст 1 <i>Пробач, якщо можеш</i>	Текст 2 <i>Час ображатися і час пробачати</i>	Текст 3 <i>Потрібен час. І жодного тиску.</i>
<ol style="list-style-type: none">1. Як утішити засмучену людину?2. Підтримайте або спростуйте запропоновану думку «Кохання готове все пробачити».	<ol style="list-style-type: none">1. Які кроки варто зробити дівчинці й мамі назустріч одна одній?2. Як ви розумієте слова «Час ображатися і час пробачати?»	<ol style="list-style-type: none">1. Чи легко ви можете пробачити?2. Укладіть пам'ятку «Як правильно просити вибачення».3. Як розпізнати булінг?4. Як розпізнати щире каяття?

1. Напишіть есе «Які речі пробачати не можна?»
2. Напишіть есе «Кому насправді важливе прощення?»
3. Як ви розумієте фразу із християнської молитви «і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим»?